

«شرق» روند بازگشت سوریه به اتحادیه عرب را بررسی می‌کند

تهران و دیپلماسی عربی

بگیرد. این دیپلمات با تأکید مجدد مبنی بر اینکه ایران از این روند استقبال می‌کند، عنوان کرد که ایران از جمله کشورهایی است که همواره تلاش کرده در ارتباط با حل مسائل منطقه نقش سازنده و مؤثری ایفا کند، اما درباره آنچه شما اشاره کردید (مخالفت قطر با عضویت مجدد سوریه در اتحادیه عرب) من خبر تأییدکننده‌ای ندارم که بخواهم درباره آن اظهارنظر کنم.

در این میان اذعان کنعانی به عدم توان تأثیرگذاری ایران بر مناسبات اتحادیه عرب برای بازگشت سوریه به این اتحادیه، نکته‌ای بود که از دید پرویز شاکری منبعث از نگاه واقع‌بینانه‌ای است که با توافق تهران – ریاض در داخل ایجاد شد. این کارشناس در گفت‌وگویی که با «شرق» داشت به این نکته مهم نیز اشاره کرد که ایران احتمالا از توان لازم برای تأثیرگذاری روی قطر در جهت موافقت با بازگشت سوریه به جهان عرب برخوردار نیست. هرچند شاکری این را هم مطرح می‌کند که تنها مخالفت به قطر بازمی‌گردد بلکه طیفی از کشورهای عربی با نگرش‌های مختلف فعلا تمایلی به این بازگشت ندارند. چنانی که از قطر با نگرش اخوان‌المسلمین گرفته تا مصر به‌عنوان کشوری در ضدیت با این جریان، کویت و حتی یمن نیز در این جبهه مخالفان حضور دارند.

البته شاکری روی نگاه سوریه هم تأمل دارد و برای تشریح نگاه دمشق در جهت بازگشت به جهان عرب به ذکر چند نکته مهم می‌پردازد؛ اول اینکه تحركات سوریه در سایه انجام سفر به کشورهای عربی منطقه و شمال آفریقا لزوماً به این مهم نخواهد انجامید؛ چراکه از دید او دمشق هم برای بازگشت به جهان عرب پیش‌شرط‌های خود را دارد که فیصل مقداد اخیراً به آنها پرداخت. اشاره این کارشناس به گفت‌وگوی فیصل مقداد، وزیر امور خارجه سوریه با شبکه بین‌المللی «الجزائر» است که نکات مهمی را در برداشت. مقداد صراحتاً آب پاکی را روی دست همه ریخت و گفت: «تصحیح روابط بین کشورهای عربی در بعد دوجانبه تقریباً غیرممکن است. سوریه به بُعد عربی تمام مسائل جهان عرب باور داشته و همیشه خواهان وحدت تمام کشورهای عربی و مواضعشان بوده است».

رئیس دستگاه دیپلماسی سوریه تأکید کرد: «نمی‌توان پذیرفت که ما کشوری مسئول تفرقه بین کشورهای عربی باشیم. اگر حضور سوریه در اتحادیه عرب برخی

عکس: Gettyimages

سوریه را شکل داد، حل‌وفصل شود. شاکری معتقد است که اگرچه شعله‌های جنگ داخلی در سوریه فروکش کرده اما هنوز به پایان نرسیده است؛ بنابراین سوریه برای رسیدن به فضای تعاملی قبل از ۲۰۱۱ و شکل‌گیری روابط عادی با جهان عرب خواسته‌ها، مطالبات و پیش‌شرط‌هایی دارد که باید موردنظر قرار گیرند. در غیر این صورت به گفته فیصل مقداد شاید سوریه بنا به ملاحظات و به‌صورت موقت و کوتاه‌مدت خود را برای همبستگی در جهان عرب فدا کند اما بدون حل این اختلافات و تحقق مطالبات دمشق هر لحظه امکان برهم‌خوردن معادلات و بازگشت به نقطه صفر وجود دارد. در لایه بعدی تحلیل، از دید شاکری، سوریه به موازات بهبود مناسبات منطقه‌ای خود به دنبال ایجاد یک فضای ضداسرائیلی نیز هست. در این راستا تحركات دمشق با تمرکز بر تداوم و تشدید تجاوزات اسرائیل به خاک این کشور می‌تواند یک کمربند دیپلماتیک به‌طور هم‌زمان برای تهران و دمشق ایجاد کند. به‌ویژه که این تحلیلگر حوزه بین‌الملل تأکید دارد که کارنامه پنج‌ماهه بی‌بی و کابینه افراطی او در تجاوز و کشتار ملت فلسطین باعث شده است تا جهان عرب و جهان اسلام در کسل و شکاف با تل‌آویو قرار بگیرند.

این گسل با خوانش شاکری عملاً یک فضای مطلوب برای سوریه و ایران خواهد بود که کشورهای عربی را در جبهه خود و در جهت پاسخ‌گوکردن اسرائیل داشته باشند. البته طیفی از تحلیلگران و ناظران برخلاف آنچه شاکری به آن اشاره دارد، بازگشت سوریه به اتحادیه عرب و نزدیکی دمشق با این کشورها را خالی از خطر و تبعات منفی برای تهران نمی‌دانند. به همین دلیل بازی ایران با کارت سوریه پیچده‌تر از آن است که تصور می‌شود.

مشکلات را حل می‌کند، مانعی ندارد، ما حاضریم برای مدتی کوتاه خودمان را برای بازگشت وحدت عربی فدا کنیم». بااین‌حال فیصل مقداد درباره بازگشت سوریه به اتحادیه عرب آب پاکی را روی دست همه ریخت و بیان کرد که این مسئله قبل از تصحیح روابط دوجانبه تقریباً غیرممکن است. وزیر امور خارجه سوریه خاطر‌نشان کرد که سفرهای مسئولان سوری به برخی کشورهای عربی در برهه اخیر با تمایل مشترک و با هدف بستن صفحه گذشته و گشودن صفحه‌ای جدید در روابط جهان عرب بوده است. مقداد در ادامه گفت‌وگو اشاره کرد که «صلاح در روابط بین کشورهای عربی همان راه واقعی برای ایجاد همکاری کشورهای عربی است که خودشان از آن بهره خواهند برد».

وزیر امور خارجه سوریه در بخش دیگری از مصاحبه خود به موضوع تجاوزات اسرائیل پرداخت و اظهار کرد: «پاسخ به حملات اسرائیل حتمی و قطعی است و ما در هر زمانی که به نفعمان باشد به آن پاسخ خواهیم داد». مقداد عنوان کرد که اسرائیل به ارتکاب جنایات متعدّدش معروف است و امکان ندارد بگویم جانش‌هایی که ملت سوریه با آنها روبه‌رو هستند و تجاوزات اسرائیل جدای از آنچه است که امروز در فلسطین می‌گذرد. این دیپلمات ارشد سوری اضافه کرد: «حمایت ما از ملت فلسطین پاسخی به حملات اسرائیل است».

پیرو آنچه عنوان شد، شاکری انجام سفرهای متعدد مقامات سوری به کشورهای عربی منطقه از خاورمیانه تا شمال آفریقا و پالس‌های مثبت برای بازگشت سوریه به اتحادیه عرب را لزوماً مترادف ایجاد صلح و ثبات پایدار نمی‌داند تا زمانی که به گفته این تحلیلگر، اختلافات ریشه‌ای و برجای‌مانده که جنگ داخلی در

اخبار برگزیده

بازی با کارت‌های معلوم

توافق ایران و عربستان و آرزوهای بربادرفته نتانیاهو

حسن فصیح: تأکید مقامات عربستان سعودی بر اجازه‌ندادن برای استفاده از آسمان این کشور در هرگونه عملیات نظامی علیه ایران، برای بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، تأثیری مانند شنیدن خبر امضای توافق‌نامه بین عربستان و ایران زیر نظر چین داشت. این موضع عربستان و امضای توافق‌نامه با تهران، همه امیدهای نتانیاهو را که می‌خواست با بازگشت به ساختمان نخست‌وزیری اسرائیل، با قدرت به‌سوی برقراری روابط سیاسی و دیپلماتیک با عربستان از طریق گسترش دایره توافق‌نامه «ابراهیم» پیش برود، نقش بر آب کرد. نتانیاهو از این مسیر به دنبال تکمیل محاصره سیاسی و ژئوپلیتیک و ژئواقتصادی نظام ایران بود تا بتواند شروط اسرائیل را بر هرگونه توافق احتمالی با ایران درباره برنامه هسته‌ای این کشور یا سایر پرونده‌های مرتبط با نفوذ منطقه‌ای ایران و عوامل نظامی آن در پشت مرزهای اسرائیل و برنامه موشکی و پهپادی این کشور، تحمیل کند و همه مسیرها و منافذ برای مداخله دیگران در صحنه داخلی فلسطین را ببندد، به‌طوری‌که حکومت تل‌آویو بتواند برنامه‌های خود درباره آینده روابط با تشکیلات خودگردان فلسطینی و گسترش شهرک‌سازی را به‌آسانی به اجرا بگذارد. شوکی که توافق عربستان با ایران به اسرائیل وارد کرد، در موضع‌گیری‌های مقامات سیاسی و نظامی اسرائیلی و همچنین در اظهارات مسئولان هر دو طرف دولت و مخالفان آن نمایان بود و تقریباً همه اتفاق نظر داشتند که آنچه در یک بین ریاض و تهران روی داد، ضربه‌ای شدید به جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای تل‌آویو وارد کرد و آن را وارد چرخه‌ای برای بررسی ساز و کارهای ممکن به‌منظور مقابله با ادامه تلاش‌های ایران در زمینه توسعه توانایی هسته‌ای و نفوذ منطقه‌ای خود و از‌بین‌بردن تنش‌ها با کشورهای منطقه به‌خصوص کشورهای خلیج فارس کرد. محافل سیاسی و رسانه‌ای اسرائیلی با تأخیر زیاد، وخیم‌شدن اوضاع امنیتی در کرانه باختری رود اردن را به نقش‌آفرینی ایران ارتباط دادند. تمرکز اصلی اسرائیل بر بسیج طرف‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به‌منظور بستن راه به روی هرگونه راه‌حلی بود که توانایی‌های ایران در عرضه هسته‌ای را به رسمیت بشناسد؛ چراکه پیشرفت هسته‌ای ایران می‌تواند توازن قوا و معادله‌های امنیتی و راهبردی را در سطح منطقه تغییر دهد. اعلام تعویق گسترش شهرک‌های یهودی‌نشین توسط نتانیاهو که در اجلاس عقبه درباره آن توافق شد، نتیجه باور نتانیاهو به ضروری‌بودن پایبندی به تفاهم‌های این اجلاس نبود بلکه او احساس می‌کرد وارد روندی شده که ممکن است در پایان آن، همه دستاوردهایش در سطح منطقه را از دست بدهد. این تصمیم نتانیاهو همچنین نتیجه پس‌لرزه‌های توافق عربستان و ایران و همچنین نتیجه چالش‌های داخلی پس از شورش نهاد‌های مدنی و نظامی در برابر اصلاحات قضائی دولت نتانیاهو بود. تحولات در منطقه و در داخل اسرائیل به نظام ایران فرصت می‌دهد به بازی خود برای فشار بر اسرائیل از داخل و ایجاد چالش‌های امنیتی و نظامی برای تل‌آویو و حکومت فلسطینی ادامه دهد و همچنین جایگاه و نقش نیروهای فلسطینی هم‌بیمان با خود مثل حماس و جهاد اسلامی را تقویت کند. اظهارات خلیل الحیه از رهبران حماس مبنی بر اینکه ایران کمک مالی و نظامی و آموزشی و لجستیکی در اختیار این جنبش قرار می‌دهد، نشان می‌دهد تهران دیگر در علنی‌کردن حمایت خود از گروه‌های فلسطینی و قرارداشتن در پشت پرده تحولات در کرانه باختری، تردید ندارد. این موضع ایران همسو با سخنان مقامات عالی این کشور است که بر ادامه حمایت جدی ایران از محور مقاومت در منطقه تأکید کرد. ایران به دنبال ایجاد بحران برای حکومت تل‌آویو است تا آن را از سیاست تشدید تنش با ایران و تهدید این کشور منصرف کند و به ایران فرصت دهد به سمت پایان‌دادن به بحران‌ها و کاهش تنش با کشورهای عربی همسایه خود پیش برود و از موفقیت در این زمینه به‌عنوان برگ برنده در میز مذاکرات هسته‌ای با واشنگتن و تروئیکای اروپایی استفاده کند و از این طریق به محاصره و تحریم‌ها علیه خود پایان دهد.

منبع: ایندپندنت عربی

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونجین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52